

TMMOB
Şehir Plancıları Odası

T.C.
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğrencileri Bitirme Projesi Yarışması
2024

**İSTANBUL BEYKOZ
KENTTE DAYANIKLILIK İÇİN B PLANI
'NÖRODİRENÇ'
RAPORU**

44855

TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğrencileri
Bitirme Projesi Yarışması 2024

23.09.2024

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	4
1. Kentte Dayanıklılık.....	4
1.1. Dayanıklılık	4
1.2. Dirençlilik	4
1.3. Psikolojik Dayanıklılık	4
2. Tarihsel Süreç.....	5
2.1. 1944 Öncesi	5
2.2. 1944-1999 Arası.....	5
2.3. 1999 Yılı ve Sonrası.....	5
3. Afete Dayanıklılık Önlemler ve Amaçlar	5
3.1. Afet Öncesi	6
3.2. Afet Anında.....	6
3.3. Afet Sonrası	6
4. Dünya'dan Örnekler	6
5. Tema-Kavram İlişkisi	7
6. Konsept: Nörodirenç.....	7
7. Üst Ölçek Analizler	8
7.1. İstanbul Vizyon 2050 Strateji Planı	8
8. Planlama Yaklaşımı	8
9. Neler Yapılmalı?.....	9
10. Neden Beykoz?.....	9
11. Çalışma Alanı: Beykoz	10
12. Tarihsel Gelişim	10
13. Nörodirenç İmajı.....	10
14. Riskler ve Afet Toplanma Alanları.....	11
15. Afet ve Kent Kimliği	11
16. Afetsellik ve Psikoloji.....	11
17. Mekanda Afet Psikolojisi	12
18. Sentez	12
19. Anket Çalışması.....	13
20. Üst Ölçek Planlama Yaklaşımı	14
21. Hedefler-Eylemler	14
22. Planlama Yaklaşımı: Beykoz.....	17
23. Tasarım Alanı Nasıl Seçildi?	18
24. Nörodirenç Analizi	19
25. Tasarım Eskizi.....	20
26. Fikir Projesi.....	21
27. Çalışma Alanı Planlama Yaklaşımı(Riva).....	21
28. Çalışma Alanı	22
29. Nörodirenç Yaklaşım	22
30. Tasarım(1000)	23
31. Tasarım(500)	24
KAYNAKÇA.....	25

İSTANBUL BEYKOZ KENTTE DAYANIKLILIK İÇİN B PLANI RAPORU

EYLÜL 2024

ÖZET

Beykoz ve çevresini, tematik eksenler üzerinden araştırmalar yaparak, proje alanını alanı analiz etmek, sorun ve potansiyelleri tespit ederek bir sonraki aşama olan, mekânsal stratejileri içeren planlama yaklaşımı geliştirmektir. İstanbul Vizyon 2050 Strateji tematik eksen doğrultusunda çalışmalar sürdürülecektir.

İstanbul sınırlarına giren çalışma alanını metropoliten ölçekte inceleyerek, çok boyutlu yaklaşımlarla literatür araştırmaları yapılarak, dayanıklılık için tartışmalar sonucunda çalışmalar üretilmektedir.

İstanbul ve diğer illerle olan ilişkisini, üst ölçek analizlerle verilerek tartışılarak analizler yapılmıştır.

İstanbul ve Kocaeli birbirleriyle olan hinterland ilişkisi göz önünde bulundurularak, eşikler, bölgeler, izler olarak bütünleşik bir biçimde analizler gerçekleştirilmiştir.

Tema kapsamında tema analizi, literatür araştırmaları, üst ölçek analizleri, çevre düzeni planı vb. incelenmesi, alana dair alt ölçek analizler yapılarak tema ve alan bütünleşik şekilde saptamalar yapılmıştır.

Dayanıklılık projesi, İnsan psikolojisini temel alarak bu doğrultuda konsept üretilerek bu kapsamda tartışmalar şematize edilerek sorunlar potansiyeller ortaya atılmıştır.

Dayanıklılık için B planı kapsamında Beykoz için en iyi B planı için planlama yaklaşımları ve tasarımlar gerçekleştirilmiştir.

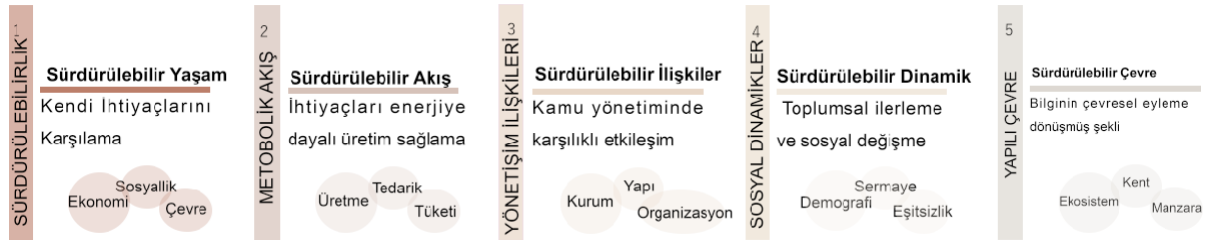
Anahtar Kelimeler: Dirençlilik, Kent Kimliği, İnsan Psikolojisi, Kent Psikolojisi, Aidiyat Duygusu, Kalite ve Sağlık

Sayfa Adedi:25

1. Kentte Dayanıklılık

Kentsel dayanıklılık, kentsel yönetişimin stratejik düzeyinde bütünleştirici, çözüm odaklı, yönlendirici ve dönüştürücü bir kavramdır. Dayanıklı bir kent ve toplum ise afetlere hazırlıklı olarak gerektiğinde kendini yeniden inşa edebilir. Afetlerin “doğal olmadığını” anlamak için risk unsurlarını dikkate almak önemlidir.

Neden Önemlidir?: “Şehirler sadece güçlü fiziksel altyapıya ve yapılı çevreye ihtiyaç duymazlar, aynı zamanda kendi iç güçlerine ve kararlılıklarına da ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle kentler dayanıklı olmalıdır.” ((Novotny ve diğerleri 2010, Alıntı; Yaman Galantini, 2018)

Şekil 1: Araştırmalar kapsamında öğrenciler tarafından hazırlanmıştır.

1.1 Dayanıklılık

Dayanıklılık, bir sistemin herhangi bir tehlikenin neden olduğu stres faktörlerinden sonra 'geri dönme' veya önceki stabil duruma dönme yeteneğini temsil eder.

Dayanıklılık aynı zamanda kentsel topluluğun tehlike risklerinden kurtulma yeteneği olarak da tanımlanır.

Dayanıklılık, bir şehrin veya topluluğun çeşitli iç ve dış tehlikelere yanıt olarak uyum sağlama, uyum sağlama ve en önemlisi değişiklik yapma kapasitesidir.

1.2 Dirençlilik

Dirençli Şehirler, değişen şartlar karşısında kendisini yeni duruma göre dönüştürebilen, değiştirebilen ve geliştirebilen şehirlerdir.

Afetlerin ve acil durumların üstesinden gelebilme, en az zararlı atlatabilme ve denge durumuna tekrar ulaşabilme yeteneğidir.

Afetlerde dirençlilik bireysel ve çevresel faktörlerle yakından ilişkilidir.

1.3 Psikolojik Dayanıklılık

Doğal afetler, salgınlar, savaş ve ekonomik krizler gibi zorlayıcı kentsel deneyimler, insanların psikolojik sağlığını sarsabilir ve geniş çapta stres, anksiyete ve depresyon gibi sorunlara yol açabilir. Bu tür durumlar, bireylerin ve toplumların genel refahını etkileme gücüne sahiptir.

Şekil 2: Araştırmalar kapsamında öğrenciler tarafından hazırlanmıştır.

2. Tarihsel Süreç

2.1 1944 Öncesi (İstanbul Depreminden sonraki dönem) Plansız Dönem

Ebniye Nizamnamesi 1848 yılında çıkarılmıştır.

İmar ve İskân Bakanlığı'nın 1923 yılında kurulmuştur.

1933 yılında yürürlüğe giren Belediye Yapı ve Yolları Kanunu'nun kabul edilmiştir.

1930 yılında yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelere verilmiştir.

17 Ocak 1940 tarihinde 3773 sayılı Erzincan'da ve Erzincan Depreminden Müteessir Olan Mıntıklarda Zarar Görenlere Yapılacak Yapılar Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

1935-1943 yılları arasında yaşanan su baskını ve ani taşkınları toplum karşılaştırmıştır.

1943'de, 4373 sayılı "Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Koruma" yasası çıkarılmıştır.

2.2 1944-1999 Yılları Arası

18 Temmuz 1944 tarih ve 4623 sayılı Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

1945 Türkiye Yer Sarsıntısı Bölgeleri Yapı Yönetmeliği'ni hazırlamıştır.

1955 yılında DE-SE-YA kurulmuştur.

1956 6785 sayılı İmar Kanunu çıkarılmıştır.

1958 – 1999 yılları arası (afet yönetimi, yerleşme ve yapılardan sorumlu olan İmar ve İskân Bakanlığının kuruluşu ile başlayan dönem)

1959 Afetler Kanunu olarak da bilinen 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun çıkarılmıştır.

1961 Anayasası çıkarılmıştır.

1965 yılında Afet İşleri Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

1968 Beş yıllık kalkınma planları oluşturulmuştur.

1971 yılında da Deprem Araştırma Enstitüsü Başkanlığı kurulmuştur.

2.3 1999 Yılı ve Sonrası

1999 yıkıcı Doğu Marmara depremleri ile başlayan süreci daha çok Marmara depremleri belirlemiştir.

2004 İlk Kentsel Dönüşüm Kanunu çıkarılmıştır.

2005 5393. Sayılı Belediye Kanunu çıkarılmıştır.

2009 yılında çıkarılan 5902 sayılı yasa ile "Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmuştur.

2012 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

2023 Kahramanmaraş depremleri 50.783 kişi hayatını kaybetmiştir.

3. Afete Dayanıklılık- Önlemler-Amaçlar

Afete karşı dayanıklılık, tehlikelere maruz bir sistemin, toplum veya topluluğun afetle baş edebilme, afete karşı esnek ve dayanıklı olabilme, afetlerin etkisini kısa sürede gidererek iyileştirme kapasitesi olarak tanımlanır. Afet risklerini azaltmaya yönelik uygulanan politikalarda dayanıklılık vurgusu daha fazla yapılmaktadır.

Kentler karmaşık yapıda olmaları nedeniyle, afetlerle baş etme konusunda afet öncesinde hazırlık yapma, afet sırasında müdahale ve sonrasında iyileşme süreçlerinde kentin tüm bileşenleriyle beraber ele alınmalıdır.

(Yüksel, K. U., & KARAÇOR)

3.1 Afet Öncesi

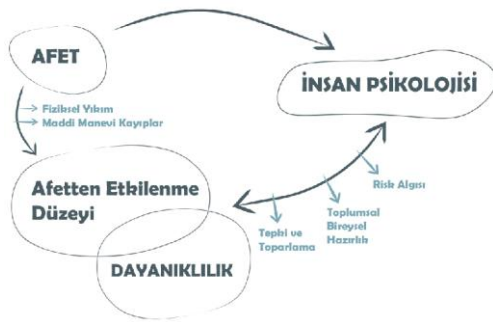
Tehlike ve Risklerin Belirlenmesi, Fiziksel/Yapısal Zarar Azaltma, Bilinçlendirme ve Eğitim Çalışmaları, Kısa Orta ve Uzun Vadeli Zarar Azaltma Planları, Risk Altındaki Kritik Tesis ve Altyapının Güçlendirilmesi, Tarihi Eser Çevre ve Doğal Yapının Korunması, Mevzuatın Gözden Geçirilmesi veya Düzenlenmesi

3.2 Afet Anında

Haber Alma, Ulaşım, Arama Kurtarma, İlyardım Tahliye, Toplu Yardım Yiyecek, Su, İlaç gibi Yaşamsal İhtiyaçlar, Çevre Sağlığı, İkincil Afetler: Yangın, Bulaşıcı Hastalık, Basın ve Halkla İlişkiler, Geçici İskan, Hasar Tespiti ve Enkazı Kaldırma

3.3 Afet Sonrası

Enkaz Yönetimi Yeniden Yapılandırma Tamir ve Güçlendirme Çalışmaları Ekonomik İyileşme için Programlar Sağlık ve Tıbbi Servisler, Normal Yaşam Koşullarının Oluşturulması İnsan Psikolojisini Dengelemek

Bireylerin ve toplumların afetlere karşı bilinçsizliği ve eğitim eksikliği de afetlerin olumsuz sonuçlarının artmasına sebep olmaktadır. Afetlerin her türlü olumsuz etkilerinden korunabilmek için, afetlere hazır olunması gerekliliği için afet bilinci oluşturulmalıdır

Şekil 3: Araştırmalar kapsamında öğrenciler tarafından hazırlanmıştır.

4. Dünya'dan Örnekler

Dünya'da birçok ülke afet riski altındadır. Afet riski önemli olduğu kadar alınan önlemler, geliştirilen stratejiler ve ne derecede afete maruz kalındığı çok önemlidir.

$$\text{TEHLİKE} * \text{MARUZ KALMA} * \text{SAVUNMASIZLIK} = \text{RİSK.}$$

Parametre /Ülke	Japonya	Çin	Şili	Hindistan	Endonezya	Mexico City
Afet Tehlikesi	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
Afete Maruz Kalma	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
Afette Savunmasızlık	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
Afete Duyarlılık	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
Afet Riski	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta

Çok D. Düşük Orta Yüksek Çok Y.

Şekil 4: Araştırmalar kapsamında öğrenciler tarafından hazırlanmıştır.

Deprem bir gerçeklik ama kader değildir. Günümüzde yaşanan depremler karşısında alınan önlemler getirilen yenilikler burada önem kazanmaktadır. Her önlem can ve mal kayıplarını önleyebilmektedir. Deprem yaşanır fakat bunu risk haline dönüştürmek önlemlerin elindedir.

Yaşamamız için gerekli olan tepkileri idare eden, önceden programlanmış bir düzenleyicidir.

Afetlerden etkilenmeyecek alanlardır. Bunlar yaşam fonksiyonlarımızı sağlayan en önemli alanlar ekosistem gereksinimleri olarak mavi-yeşil altyapılardır. Bu alanlarda insan psikolojisi olumlu yöndedir.

Delta Dalgalanması: Uyku Hali (Fay hatları uyku halinde ve felaket yok.

Gamma Dalgalanması: Bilinç Açık (Fay Hatları uyanık durumda ve felaketler başladı.

7. Üst Ölçek Analizler

Üst ölçek analizler, çalışma alanı Beykoz ile diğer ilçeler arasındaki bağlantıyı, çevresel ilişkileri görebilmek için yapılmakta olup büyük bir öneme sahiptir.

İstanbul'da deprem riski Avrupa Yakası'nda Haliç ile Küçükçekmece Gölü arasındaki geniş bölgeye, sahil hattında Bakırköy, Zeytinburnu ve Fatih ilçeleriyle meskûn nüfus yoğunluğu yüksek olan Bahçelievler, Güngören, Bağcılar, Esenler, Bayrampaşa ve Küçükçekmece ilçelerini kapsayan bir alanı tehdit ediyor.

7.1 İstanbul Vizyon 2050 Strateji Planı, birçok farklı temada afetlere hazırlık ve afetlere karşı dayanıklılık konularında önerileri:

- Deprem Yenileme Fonu'nun oluşturulması,
 - İmar planlarının kentin yerleşik alanlarında, yapı yoğunluğunu artırmadan, nüfus yoğunluğunu artırmak üzere güncellenmesiyle kentsel dönüşüm finansman ve uygulama araçlarının bu doğrultuda kullanılması,
 - Yerel yönetimlerin görev, yetki ve sorumluluklarının ön plana alındığı kiralık ve sosyal konutları içeren, veriye dayalı, kapsayıcı ve bütüncül bir konut politikası geliştirilmesi,
 - Yerel yönetimlerin dengeleyici ve düzenleyici birer aktör olarak görev üstlendiği, sosyal konut ve sosyal kiralık konut ürettiği ve konuta erişim sıkıntısı yaşayanları önceliklendirdiği bir sistem kurgulanması,
 - İstanbul'da oluşabilecek tüm afet risklerine karşı kentsel altyapı sistemlerinin uyum kapasitesinin artırılması,
- (İPA)

8. Planlama Yaklaşımı

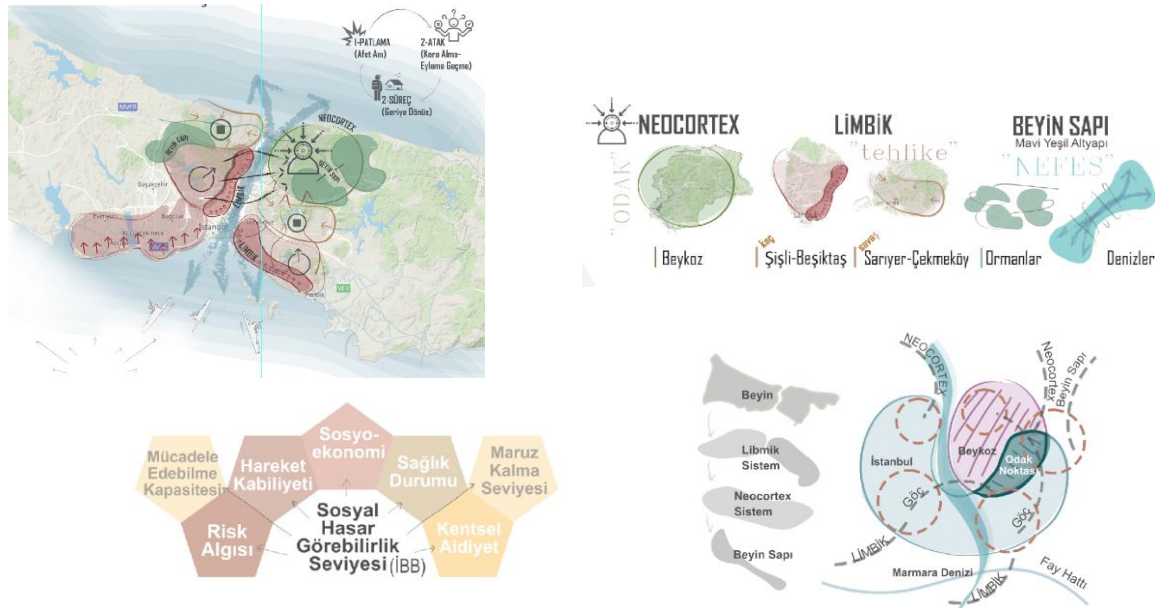
İstanbul'un güney bölgeleri deprem riski açısından az riskli bölgede oluşu gereği makroformun kuzeye kayması (kentsel yayılma) önerilmiştir. Bu yayılma parça parça olacak olup kıyı alanlarında (kıyıdan) geri çekilme ve belirlenen limbik bölgelerinde ise kaç yani göç teorisi kullanılacaktır. Neocortex olarak belirlenen Beykoz; afet sonrasında da bir B planı olarak güvenli konumu ve yakın konumu gereği psikolojik fonksiyonları taklit edilerek yeni bir İstanbul öngörebileceğimiz bir odak bölgesi olacaktır.

Planlama Yaklaşımındaki temel amaç, İstanbul'u önemli bölgelerine göre 3 ana bölgeye ayırıp, bu bölgelerin özelliklerini belirledikten sonra, afete karşı dirençli, dayanıklı olmayı başarabilmektir. Bu dayanıklılıkta ise mekânsal dayanıklılığa ek olarak ön plana çıkarılmaya çalışılan psikolojik dayanıklılık merkezlerini oluşturmak amaçlanmıştır.

İstanbul'un mavi yeşil alt yapısının afetten hiç etkilenmeyecek bölge olarak görüp beyin sapı olarak adlandırılmıştır.

İstanbul'un ilçelerinden biri olan Bağcılar, Avcılar, Şişli, Beşiktaş gibi bölgeler en çok afetten etkilenecek bölgeler olup, bu bölgeler Limbik Sistem olarak adlandırılmıştır.

İstanbul'un ilçesi olan Beykoz gibi afetten en az derecede etkilenecek bölgeler ise Neocortex adını almıştır ve afet durumunda Neocortex'e sinir ağları ile göç sağlanabilecektir.

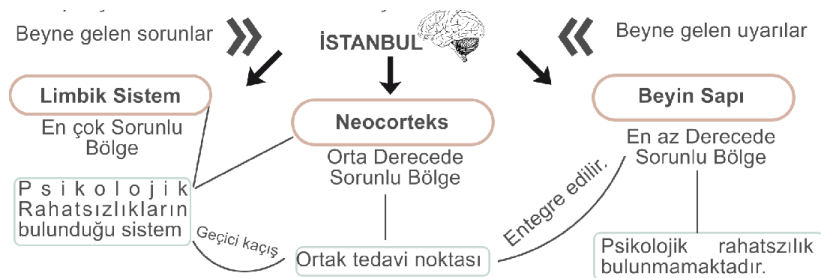
Şekil 7: Planlama Yaklaşımı Öğrenciler Tarafından Hazırlanmıştır.

9. Neler Yapılmalı?

Dayanıklılık kapsamında yapılan araştırmalar sonucunda, İstanbul ve çevre sorunları incelenerek çevresel kurgular sayesinde Beykoz ve çevresine ait bilgiler edilmiştir. Bu doğrultuda çalışma alanına inerek, çalışma alanı neden Beykoz olmalı adlı analiz gerçekleştirerek çalışma alanı ve tarihsel süreci hakkında bilgiler verilmiştir. Günümüzde ve geçmişte haberlerde Beykoz neler yaşadığı gözlemlenmiştir. Bu doğrultudan alt ölçek analizlerine geçiş sağlanarak dayanıklılık kapsamında, riskler, afet toplanma alanları, kent kimliği, İnsan psikolojisi etkilenen alanlar çıkartılarak bir sonraki adıma geçilmiştir.

10. Neden Beykoz?

Araştırmalar sonucu İstanbul'un güneyinde yeterli yeşil alan ve afet toplanma alanlarının olmaması afet öncesi insan psikolojisini olumsuz yönde etkileyecek parametrelerin bulunması (tehlikeli alanlar) İstanbullular için bir kaçış noktası doğmalıdır. Bu yüzden İstanbul'un kuzeyine afet öncesi kent makraformu kaymak durumundadır. Aynı zamanda afet sonrasında da Beykoz bir B planı olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar güvenilir, rahat ve dayanıklı bir kentte durmak isteyecektir.

Şekil 8: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

11. Çalışma Alanı: Beykoz

Beykoz, İstanbul ilinin kuzeyinde bulunan ilçesidir. İstanbul'un Boğaz Köyü olarak da bilinmektedir. %87'si Sit alanıyla çevrilidir.

Nüfus artış hızı genel olarak kıyı kesiminde gerçekleşmektedir.

Alanın genelini orman alanları çevrelemektedir. Ekolojik fonksiyon açısından önemli bir alandır.

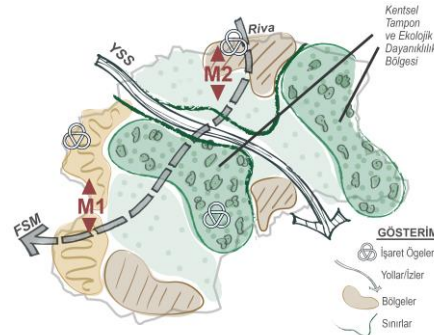
Nüfus yerleşimi İstanbul geneline göre yoğun değildir. Bu yüzden kişi başına düşen açık ve yeşil alan fazladır. İstanbul'un kentsel makroformu bu alana doğru kaymaktadır.

Sanayi ağırlıklı çalışmaların etkisiyle fabrikaların çoğalması sonucu genelde işçi kesimin tercih ettiği yerleşim yeri olan Beykoz, son yıllarda üst gelir seviyesi kesimden de talep görmektedir.

12. Tarihsel Gelişim

- 1810 yılında tabakhane olarak kurulan Beykoz Deri ve Kundura Fabrikası İstanbul'un en eski fabrikalarından biridir. Fabrika 1933 yılında Sümerbank'a geçmiştir.
- 3 Kasım 1839 tarihinde Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile birlikte halkın mal güvenliğinin sağlanması, haksız yere vergi alınmaması ve herkesin kazancına, mal varlığına göre vergi vermesi konusunda verilen teminat
- 1840 bu tarihlerde dönemin şehir özellikleri tanımına uyan bir yerleşmedir
- Anadolu Feneri, 1933'de Fransızlara verilen 100 senelik işletme imtiyazı iptal edildi ve tamamen Türklere geçti.
- Türkiye'nin cam ihtiyacını karşılamak amacıyla İstanbul'un Paşabahçe semtinde 4 Temmuz 1935'te faaliyete geçen bir fabrikadır
- 2000'li yıllardan sonra fabrikaların kapanması ve taşınmasının ardından ilçemiz, konut, turizm, sağlık ve eğitim bölgesi olarak tanımlanmaya başladı.
- Beykoz'da kurulan Paşabahçe Şişecam Fabrikası, Sümerbank Deri ve Kondura Fabrikası ve Tekel Fabrikası nedeniyle hızla göç alan ilçe hızla kalabalıklaşmaya başlamıştır.
- Yirminci yüzyılın başına gelindiğinde Beykoz'dan Şile'ye ve Ömerli'ye dek uzanan ormanlık sahada karaca ve yaban domuzu avı yapılmaktadır.
- Bugün Beykoz ve Beykozlu, önemli bir kültürel değer olarak İstanbul'a değer katmaya devam etmektedir.

13. Nörodirenç İmajı

Şekil 9: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

14. Riskler ve Afet Toplanma Alanları

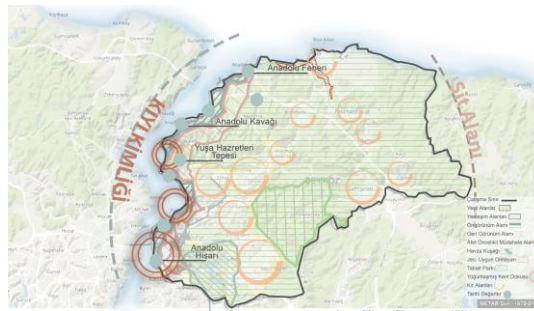
Şekil 10: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

Afet durumlarında, toplanma alanlarının varlığı büyük önem taşımaktadır. İstanbul'daki toplanma alanlarıyla ilgili duruma bakıldığında riskli alanların büyük çoğunluğu bu konuda yetersiz kalmıştır.

Beykoz bu konuda, İstanbul'un önüne geçerek toplanma alanları, yeşil alanlarıyla riskli alanlar içerisinde ulaşabilecek alanlar bulunmaktadır.

Kentteki yoğun yapılaşmanın içerisinde ulaşılabilir toplanma alanları planlamak öncelikli hedef olmalıdır

15. Afet ve Kent Kimliği

Şekil 11: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

Analiz değerlendirildiğinde, afet riski taşıyan yerleşim alanlarının iyileştirilmesi, konut stokunun afetlere dirençli hale getirilmesi ve yapıların güçlendirilmesi bir gerekliliktir.

Dirençsiz hale gelen kentsel alanlara yönelik olarak, kültürel yapıyı koruyan, kent kimliğini dikkate alan bir kent olmalıdır.

Beykoz %87 Sit alanına sahip olmakla birlikte önemli tarihi değerlere sahiptir. Aynı zamanda kır alanlarındaki kent kimliğinin bozulmaması, riskli alanlarda bulunmaması çok önemlidir. Kırda yapılaşmaların dayanıklı, dirençli olmaması bu kapsamda çözümler üretmektedir.

16. Afetsellik ve Psikoloji

Afet ve psikoloji mekana bütünleşmiş edildiği zaman ortaya dayanıklı kent ve dayanıksız kent modelleri çıkmaktadır. Şöyle ki; dirençli güvenilir uyumlu, canlı kentte oluş hissi insan kişiliğini ve ruhunu olumlu etkilemektedir. Bu demek oluyor ki dayanıksız kent olumsuz psikolojiyi doğurmaktadır.

Şekil 12: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

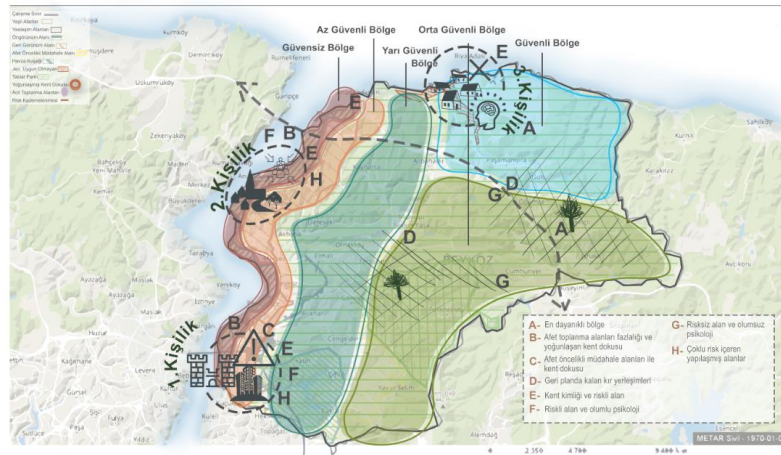
17. Mekânda Afet Psikolojisi

Mekânın psikolojiye yansımaları durumu, kat adediyle, aile psikolojisiyle ve estetik açıdan izlenerek çoklu analizler ortaya çıkarılmıştır. Yüksek katlı yapılaşmalarda afetten etkilenme durumu daha yüksek olması insan psikolojisini olumsuz etkileyerek tedirginlik durumunu ortaya çıkarmaktadır. Az katlı yapılaşmalarda ise insanlar daha güvenilir hissetmesi olumlu hissiyata sebep olmaktadır.

Şekil 13: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

18. Sentez

Şekil 14: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

18.1 Dayanıklılık-İnsan Psikolojisi Sorunlar Potansiyeller Analizi

Sorunlar

- Çalışma alanı %87 si sit alanı olmasıyla yerleşime açık olmaması kent makraformunu düzensizliğe ve kıyı kesiminde yoğunlaşmaya yol açmasıyla kent kimliğinin bozulması yönünde insan psikolojisinin olumsuz etkileneceği.
- Çalışma alanında birçok tarihi yapıların rağmen gerçek amacının dışında kullanılması ve afet durumunda yok olma tehlikesiyle değerlerin kaybolması korkusu.

Riva civarında jeolojik açıdan uygun olmayan alanlar bulunmakla birlikte bu alanlarda yerleşik yapının bulunmasıyla tehlike arz etmesi ve insan psikolojisini de olumsuz etkilemesi.

- Çalışma alanı kent makro formun kaydığı allan olmakla birlikte kır alanlarında kent kimliğinin bozulma korkusu bulunması.

- Olası afet durumunda acil müdahale yöntemlerinin bulunmaması bu anlamda Beykoz'un İstanbul'a göre yetersiz kalması ve o canlılığa henüz ulaşamamış olması.
- Alandaki ahşap yapıların olası afet durumunda yangınlara, patlamalara kırılabilirlik göstermesi ve çevresinde bulunan insanların bu durumdan kaynaklı olumsuz hissetmesi.

Potansiyeller

- Beykoz Çubuklu 'da kent yapılaşmasının yoğun olmasına rağmen az katlı yapılaşmaların olması, açık ve yeşil alanların kişi başına düşen m²'yi karşılamasıyla afet öncesi insanların endişe duymadan, afet sonrası ise güvenli bir şekilde afet toplanma alanlarına geçiş yapabilmesi.
- Çalışma alanında İstanbul'a göre afet toplanma alanının yeterliliğini karşılıyor olması ve dayanıklı ve dirençli bir kent için B planı konumunda olması.
- Olası afet durumunda, herhangi patlamadan dolayı çıkan yangınların itfaiye istasyonların erişebilirliği ile müdahale edilebilmesi.
- Çalışma alanında jeolojik açıdan uygun olmayan alan bulunmasına rağmen, kent yerleşimi daha çok kıyı kesimine yerleştiği için herhangi bir risk teşkil etmemesi.
- Olası afet anında, açık hava sahalarının oluşturabilir olması, köprü geçişlerinin olması
- Anadolu ve Avrupa'nın önemli geçiş noktası olması afet öncesi de sonrası da güvenilir bir kentte yaşıyor hissiyatının insan psikoloji üzerinde olumlu olması.
- Olası afet anında acil toplanma alanı olarak kullanabilecek bir çok aktif yeşil alanın bulunması.(Tabiat Parkı..)

19. Anket Çalışmaları

Anket çalışması, genellikle İstanbul'un güneyinde yapılmıştır. Sebebi ise dayanıklılık açısından en dayanıksız bölgelerin, fay hattına yakın olan bölgelerinde İstanbul'un güneyinde yer alıyor olmasıdır. Yaşayan kesimin buradaki dayanıklılık durumunu nasıl değerlendiriyor olacağı çalışma hakkında önem arz etmektedir. İstanbul'un kuzeyi için dayanıklı bulunup bulunmaması da çalışma alanı için önemli sorular arasındadır.

- %77,2 Dayanıklı bir kentte olduğunu düşünürken, %73.7'si afete maalesef hazır olmadığı belirlenmiştir.
- %77.2 Dayanıklı bir kentte olmadığı düşünüyor buna rağmen çevresindeki afet toplanma alanlarını aynı oranla yetersiz bulmakta olduğu gözlemleniyor.
- %77.2 oturduğu yerleşim yerini dayanıklı bulmamasına rağmen estetik açıdan kendilerini mutlu ve güvende hissetmektedirler.
- Ankete katılanların afet durumunda gidebilecekleri alternatif bir kent olduğunu söylemişlerdir. (Memleket gibi..)
- Ankete katılanlardan afet durumunda gidebilecekleri bir kent olmadığı durumda İstanbul'un kuzeyini dayanıklı bulmaktadır.

- B4: Plansız yapılaşmalar görülmektedir ve bu yapılaşmalar kent bütünlüğünü dayanıklılığını bozmaktadır.
- B5: Afete karşı halk henüz afet bilinci içerisinde değildir, afet gerçekliğiyle yaşamamaktadırlar. Bu durum afet bilincinin henüz oluşturulamamış olduğunu göstermektedir.
- B6: Acil müdahale sistemleri kentte bulunmamaktadır.
- B7: Yerleşim açısından uygun olmayan alanlar yerleşime açıktır.
- B8: Tarihi yapılar, kent içinde, kıyıda kent silüetini, kentin yapısını, tarihini yansıtırken olası afet durumunda yok olma tehlikesi içindedir.
- B9: Tarihi ahşap yapıların olası afet durumunda kırılabilirlik gösterme riski bulunmaktadır.
- B10: Tarihi alanlarda çöküntü haline gelen alanların bulunması.
- B11: Ekolojik sistem korunmamaktadır. Önemli kültürel ekosistem varlıklarının bulunmasına rağmen korunmaya karşı önlemlerin alınmıyor olması
- B12: Orman alanlarının ve doğal sit alanlarının yerleşime açılıyor olması
- B13: İklimle karşı bilincin henüz halk tarafından oluşmamış olması.
- B14: Olası afet durumunda, iletişimi sağlayacak gerekli teknoloji ve altyapı bulunamıyor olması.
- B15: Afete karşı hızlı müdahale sistemlerinin olmaması afet durumunda halkı ve kenti büyük tehlikeye atmaktadır.
- B16: Afet gerçekliğiyle yaşanmadığı için henüz afete karşı gereken teknolojik gelişmeler olmaması.

21.2Hedefler

- H1: Kent düzeni, estetiği, insan psikolojisini etkileyen faktörlerdir. Kent bozulmaya başladıkça yaşayan halk bu durumdan etkilenmeye başlar. Kentsel gelişimin düzeninin uygun olmasını sağlayarak kent makraformunun düzenini düzenli akış sağlayan dayanıklı bir kent modeli sağlanarak insanların ve çevrenin dirençli olması sağlanacaktır.
- H2: Afetlere karşı yerel halkın bilinçlendirilmesi ve yerleşim birimlerinin afetlere karşı hazırlıklı olmasını sağlayarak dayanıklı hale getirilmesiyle afet yönetim planlarının oluşturularak zorunlu hale getirilmesini sağlamak
- H3: Tarihi yapılar kentin silüetini, simgesi konumundadır ve önem arz etmektedir. Bu yapılar hakkında önemli yasal düzenlemelerle yeniden yapılandırılarak dayanıklılığın sağlanması ve canlandırılmasını sağlamak.
- H4: İklim değişikliğine karşı duyarlı bir halk oluşturmak demek, çevrenin korunması, ekosistem servislerinin korunabilmesi anlamını taşımaktadır. Bu kapsamda iklim değişikliğine karşı duyarlı kent duyarlı insanlar oluşturulması sağlanmalıdır.
- H5: Afetlere karşı insan duyarlı, kent ise dayanıklı olmalıdır. Bunların dışında kente afetlere karşı duyarlı ileri teknolojik gelişmeler sunulacaktır.

21.3Eylemler

- E1.1. Ekolojik çeşitliliğin sağlanması, yeşil alan düzensizliklerin sağlanması hakkında çevre bilinçleri yaygınlaştırılacaktır.

- E1.2. Kıyı ve kent arasındaki kalite yükseltilecektir.
- E1.3. Boğaz Kıyıları canlılık kazandırılarak gereken estetiğin oluşturulması sağlanacaktır.
- E1.4. Orman ve tarım alanları korunacak şekilde yasal düzenlemeler getirilerek kent makroformunun düzensizliği önlenecektir.
- E1.5. Plansız yapılaşmaların önüne geçerek dayanıklı ve düzenli yapılaşma yerini alacaktır.
- E1.6. Hızlı ve doğaya zarar vermeyen ulaşım bağlantıları ile çeşitli akslar oluşturulacaktır.
- E1.7. Doğal değerlerin yapılaşmadan mutlak derecede korunacağı yasal düzenlemeler getirilecektir.
- E2.1. Afet yönetim planlarının oluşturulması
- E2.2. Afete karşı halkın bilinçlendirme çalışmalarının yaygınlaştırılması
- E2.3. Afet müdahale sistemlerinin kent içinde geliştirilmesi sağlanacaktır.
- E2.4. Yerleşim açısından uygun olmayan alanlarının(Riva) dayanıklı hale getirilmesi sağlanacaktır.
- E2.5. Tarihi değerlerin restore edilmesiyle dayanıklı hale getirilecektir.
- E3.1. Tarihi yapılarda dönüşüm ve sağlamlaştırma çalışmalarının başlaması
- E3.2. Dayanaksız yapıların iyileştirilmesi sağlanacaktır.
- E3.3. Kent kültürünün, silüetini tarihi yapıların yansımalarının sağlanması
- E3.4. Tarihi yapılarda ekosistem servisleri kullanılarak korunumu sağlanacaktır.
- E3.5. Boğazın simgesel varlıkları değerlendirilerek kentin canlılığı arttırılacaktır.
- E4.1. Çayağz deresi denizle bağlantısına sağlıklılaştırma çalışmaları getirilecektir.
- E4.2. Doğal sit alanının korunması yönelik çalışmaların sağlanması
- E4.3. İklim değişikliğini önleme çalışmalarının geliştirilmesi sağlanacaktır.
- E4.4. İklim karşı ar-ge ve yatırım çalışmaları sağlanması için çalışmalara başlanacaktır.
- E4.5. Yerleşim alanlarında yeşil alanlar arttırılacaktır.
- 5.1. Uygun tahliye koridor avantajları sayesinde alana risk anında erişim sağlanması kolaylaştırılacaktır.
- E5.2. Nörodirenç binaları oluşturularak afet anında müdahale sistemleri geliştirilecektir.
- E5.3. Afet toplanma alanlarıyla birlikte hava iniş pistleri oluşturulacaktır.
- E5.4. Drone teknolojileriyle her daim risk kontrolü sağlanacaktır.

21.4Aktörler

1. İstanbul Büyükşehir Belediyesi
2. Beykoz Belediyesi
3. İstanbul Kalkınma Ajansı
4. Mahalle Muhtarları
5. Marmara Belediyeler Birliği
6. Türkiye Belediyeler Birliği
7. Kültür ve Turizm Bakanlığı
8. Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu
9. Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı
10. Orman ve Su İşleri Bakanlığı
11. Beykoz Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü
12. Beykoz Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü
13. Beykoz Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü

14. Beykoz Belediyesi Afet İşleri Müdürlüğü
15. Beykoz Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü
16. Beykoz Belediyesi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü
17. Bozhane Köyü Muhtarlığı
18. İBB Yeşil Alan ve Tesisler Şube Müdürlükleri
19. İBB Anadolu Yakası Park ve Bahçeler Şube Müdürlüğü
20. TUÇEV

22. Planlama Yaklaşımı: Beykoz

Ülkemizde afetlerin, özellikle depremlerin psikolojik etkileri ile ilgili ilk çalışmalar 1992 Erzincan depremi sonrası başlatılmıştır. 1995 yılında Dinar, Afyonkarahisar’da yaşanan deprem sonrası ise özellikle çocuk ve ergenlerde ruh sağlığı üzerine çeşitli yayınlar mevcuttur. Depremler dışında, Güneydoğu bölgesindeki zorunlu iç göçün neden olduğu ruh sağlığı etkileri üzerine 1998 yılında yayınlanmış bir çalışma bulunmaktadır. Yine de, ülkemizde afet psikolojisinin önemi 1999’da Marmara bölgesinde ve ardından Düzce’de yaşanan depremler sonrası daha belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Bu depremlerin ardından çok sayıda bilimsel çalışma yürütülmüştür. Güreşçi (2023: 55) deprem göçlerini iki farklı kategoride değerlendirmektedir. Buna göre deprem kaynaklı ilk göç deneyimi deprem öncesi göçlerdir. Fay hattı üzerinde bulunduğu bilinen ve tarihinde büyük depremler yaşamış ülkelerde, olası deprem ihtimallerine karşı bölgeden göç etme şeklinde gerçekleşir. Deprem sonrası göçleri ise yine iki ayrı alt kategoride değerlendirmek mümkündür.

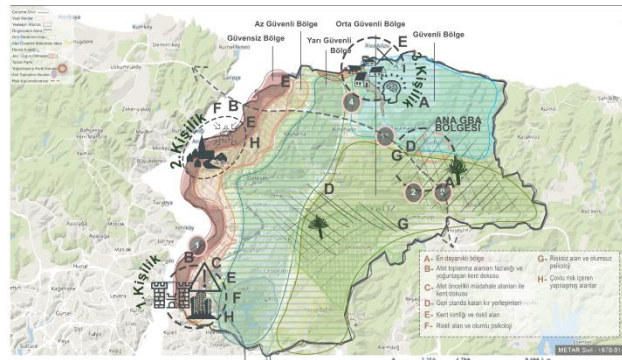
Bunlardan ilki olan geçici göçlerde insanlar canlarını koruma güdüsü ile hızlı ve plansız şekilde tercihen yakın şehirlerdeki akraba veya tanıdıklarının bulunduğu yerlere göç etmektedir.

22.1 Vizyon

Beykoz, şehrin direncini doğal ve psikolojik adaptasyonlarla güçlendiren bir yenileme ortak merkezi olacaktır. Kenti tehlikelerden koruyup gereken önlemler alınıp, risk en aza indirgenerek insan psikolojisi temel alınmaktadır.

22.2 Amaç

Nörodirenç, Beykoz’un, çevresel ve zihinsel etmenlerle beyinde meydana gelen felaket öncesi ve sonrası oluşan psikolojik rahatsızlıklara çeşitli tedavi yöntemleriyle yeniden yanıt vermesi sağlanır.

Şekil 16: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

23. Tasarım Alanı Nasıl Seçildi?

Çalışma kapsamında ilk olarak, dayanıklılığın önemi, psikolojik dayanıklılık kavramının önemi konusunda yapılan araştırmalar doğrultusunda ele alınmıştır. Bu kapsamda da psikolojik dayanıklılık, kentte dayanıklılık ve afetlere karşı dayanıklılık konuları bütüncül bir şekilde ele alınmıştır.

Çalışmanın bu 2. aşamasında, kentsel dayanıklılığın gerçekleştirilebilmesi için bir B planı ve bu B planı kapsamında ana geçici barınma alanlarıyla alt bölge geçici barınma alanlarına ihtiyacımız vardır.

Ana geçici barınma alanı, çevresel, sosyal,ekonomik,psikolojik dinamiklerin bir araya gelerek kentsel kırılganlıkların, dirençliliğin tespit ederek en dirençli bölge olarak seçilecektir.

23.1Aşamalar

- 1.Aşama: Kavramların araştırılması buna bağlı olarak çalışma alanının incelenmesi.
2. Aşama: Araştırmalar sonucu dayanıklılık kapsamında analizlerin elde edilmesi.
3. Aşama: Çalışma alanıyla konu kapsamında çevresel ilişkilerin kurulması.
4. Aşama: Çalışma alanı hakkında önemli noktaların değerlendirilmesi, ölçülmesi
5. Aşama: 4 aşama sonucu, tespitlerin yapılmasıyla tasarım alanının belirlenmesi.

23.2Normalizasyon Hesabı

Kırılganlık analizi genel olarak tez çalışmalarında, araştırmalarda kıyı kırılganlık analizi ve iklim değişikliğine bağlı yapılmaktadır. Bu analizi Beykoz'a uyarlayarak (Beykoz da kıyı kenti olduğu düşünülerek), Dirençlilik ve kırılganlık sosyal,çevresel,ekonomik düzeyde inceleme yapılmıştır.

FVI= Maruz Kalma *Hassaslık / Dirençlilik

Bir veri tabanının, veri tekrarını en aza indirmek ve her tabloda yalnızca ilgili verilerin depolandığından emin olmak için normalleştirilmesi önemlidir.Bu doğrultuda her parametrenin incelenmesi için normalizasyon uygulanır. (0-1) arası değerlere dönüştürülür.

$$FVI= \frac{FVI - FVI(\min)}{FVI(\max) - FVI(\min)}$$

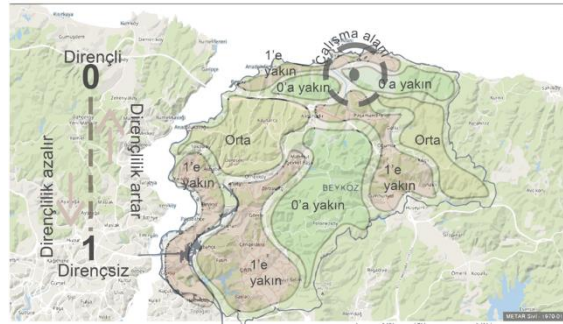
Parametre	Etki	Kırılganlık
Kentsel Alan Büyüklüğü	Maruz Kalma	K arttıkça artar.
Parklar	Dirençlilik	P arttıkça azalır.
Altyapıya Erişim	Direnç	A arttıkça azalır.
Denizden Uzaklık	Maruz Kalma	D arttıkça azalır.

Şekil 17: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanmıştır.

Çevresel Alan	Toprak Kullanımı	Dikili Tarım	3
		Orman -Çayır-Mera	2
	Eğim Durumu	% 10-%20	2
		%20-%30	3
		%30+	4
Sosyal Alan	Erozyon Durumu	Erozyon Durumu	2
		Erozyon Riski	5
		Bulunmayan	1
	Kıyı Alanları Kirliliği	1 Derece	5
	2 Derece	3	
	3 Derece	1	
Ekonomik Alan	Yerleşime Uygunluk	Afete Maruz Bölge	5
		Jeolojik Açısından Riskli	4
		Yerleşime Uygun Alan	1
		250+	5
Psikolojik Alan	Nüfus	150-250	2
		100-150	3
	Arazi Kullanım	Kentleşme	5
		Tarım	4
	Yeşil Alan	3	
Ekonomik Alan	Kıyıya Erişim	Zor	5
		Orta	3
		Kolay	1
	Yapılmış Çevre	Tarım Alanlarına	5
	Çayır ve Mera	3	
	Orman Alanlarına	2	
Ekonomik Alan	Kıyı Kullanımı	Çeşitli	1
		Çeşitsiz	3
	Turizm Çeşitliliği	İyi	1
		Orta	3
	Kötü	5	
Psikolojik Alan	Dayanıklılık Durumu	İyi	1
		Orta	3
		Kötü	5
	Estetik	İyi	1
	Kötü	5	
Psikolojik Alan	Canlılık	İyi	1
		Kötü	5

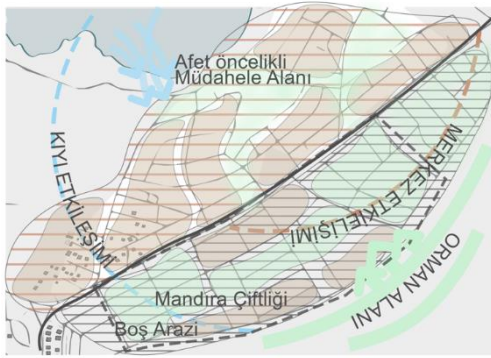
Şekil 18: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanmıştır.

Yapılan analiz ve normalizasyon işlemi sonucunda elde edilen haritalama işleminde, dirençlilik haritası elde edilmiştir. Ana Geçici Barınma bölgesini 0'a en yakın bölge olarak seçerken, alt Geçici Barınma bölgelerini 0'dan uzaklaşma durumuyla ele alındı. Bu durumda 1'e yaklaştıkça risk artar sonucu elde edilmiştir.

Şekil 19: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

24. Nörodirenç Analizi

Şekil 20: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

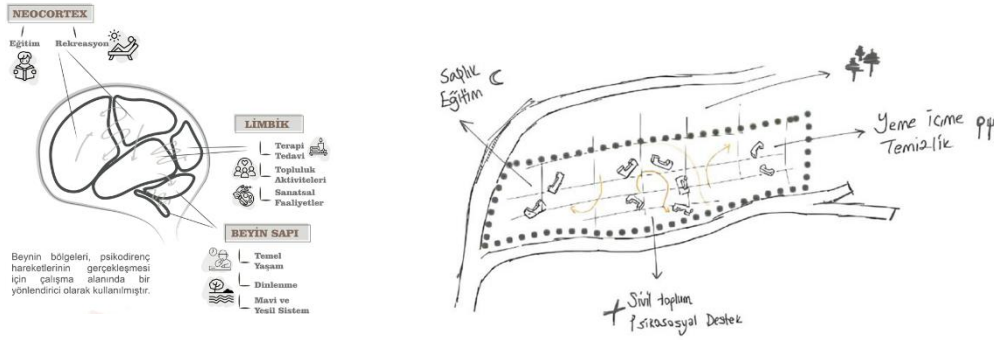
25. Nörodirenç ve nörorezilyans kavramı toplumun ihtiyaçlarını, dayanıklılık çevreçesinde incelendiğinde temel ihtiyaçlarını sorgulamak, bu temel ihtiyaçların nasıl karşılanacağına dair soruların yanıtını ararken, psikoloji durumunu gözeterek ortak tedavi noktasının en uygun alanın nerde olacağına dair sorular arasında bağlantılar kurularak, dayanıklılık temel olarak çıkmıştır.

Çalışma alanı belirlenirken, konsept doğrultusunda da incelemeler yapılması zorunludur. Bu kapsamda, insanların olumlu psikoloji ve komşuluk psikolojisi içerisinde temel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri canlı, sakin, estetiksel açıdan olumlu, yalnız hissetmeyecekleri, dayanıklı bir kent olmalıdır

Planlama yaklaşımı evresinde 60 kişiyle yapılan anketlerde, ankete katılan kişilere, afet anında ve sonrasında kentinizden ayrılmanız sonucunda geçici barınma alanlarını nasıl bir yerde tercih edersiniz sorusu yöneltti ve sorunun cevabı çoğunlukla aynıydı.

Çoğunluğun cevabı, kent merkezine de yakın olmak ister, doğayla iç içe sakin ve dayanıklı bir yerde canlı konumu olan bir yerde yaşamak istediklerini belirttiler.

Aynı zamanda çoğunlukta olmayan kısmın bazıları sadece kent merkezinde, şu anki yaşadıkları yerle bire bir aynı yerde yaşamak istediklerini bazıları ise, sadece doğayla iç içe sakin bir yerde yaşamak istediklerini belirttiler.

Şekil 21: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

Beyin bölgeleri,psikodirenç hareketlerinin gerçekleşmesi için çalışma alanında bir yönlendirici olarak kullanılmıştır.

Ne zaman?

Deprem anında itibaren başlayacak olan göçe hazırlıklı olacak GBA bölgesi, ilk 48 saat içerisinde faaliyet göstermeye başlayacaktır.

Nasıl?

GBA konteynerler, deprem sonrası göçün bir çözümü olarak kullanılabilir. Hızlı ve kolay bir şekilde yürütülebilen ve temel barınma ve hizmetler sunabilen bu konteynerler depremden etkilenen insanlar için geçici bir barınma imkânı sağlar.

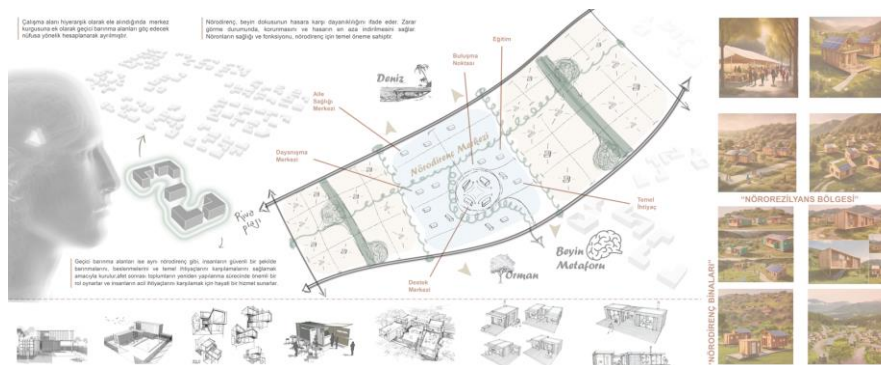
Nerede?

Ana GBA Riva Plajına yakın çiftlik arazisi olarak kullanılan bir bölgede tesis edilecek olup alt GBA lar sürekli halde birbirini destekleyecektir.

Niçin?

Bu bölgenin tasarlanmasında asıl amaç deprem sonrası mağduriyet yaşayan insanların psikolojilerinin en iyi bicinde düzeltilmesini ve korumasını sağlamaktır.

25. Tasarım Eskizi

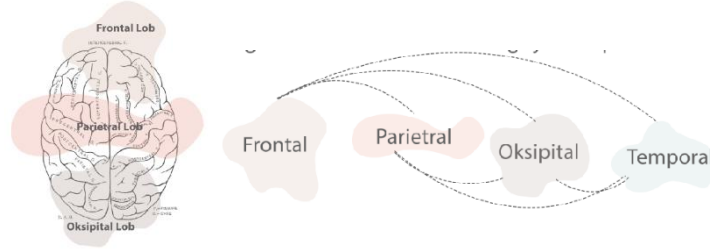

Şekil 22: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

26. Fikir Projesi

Üst ölçek konseptinde yer verilen Nörodirenç, “Nörolojik ve çevresel etmenler beyinde meydana gelen felaket sonrası veya öncesi oluşan psikolojik rahatsızlıklara sebep olmaktadır.”

Bu doğrultuda, Üst ölçekten alt ölçeğe inerken konsept farklılaşmaya uğramaktadır. İlk başta, amaç Türkiye'nin en önemli bölgesi Marmara, Marmara'nın en önemli şehri İstanbul'u en üst ölçekten incelemeye başlayarak İnsan beyninden yola çıkılmıştır. Bu yolda temel amaç insan psikolojisi olarak ele alınmıştır. Bu çalışmada ise temel amaç, beyin bölümlerinden temel yaşam fonksiyonlarını alarak anana uyarabilmektedir.

Şekil 23: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

Alt ölçek konsepti, modüllerin, yapıların, formların nasıl oluşturulup nasıl bir düzen haline geldiğinin konusudur. Fikir projesi; KIVRIMLARDIR.

Beyin kıvrımlarının önemi, beyin işlevselliğini artırarak, daha fazla nöronun daha fazla bağlantı yapabileceği ve daha karmaşık bilgi işleme süreçlerinin gerçekleştirilebileceği daha büyük bir yüzey alanı sağlamasıdır. Bu da insan beyninin olağanüstü bilişsel yeteneklerini destekler.

Her bir kıvrımın işlevi bölümü vardır ve her bir kıvrım bir modülü destekler. Beyindeki her bir kıvrımın birleşiminde önemli lobların oluşumunu sağlar.

Geçici barınma alanları için bu metafor desteklenecek olursa, her bir kıvrım bir modülü ve yapıyı destekleyecek olursa, belirli bir sistem içerisinde bir araya gelişleri de lobları oluşturacaktır.

Çalışma alanında, en önemli lob olan işlevselliği, en dikkat çeken lob, frontal lob, merkez olan Ana geçici barınma alanı olacaktır.

Parietal, Oksipital ise diğer bölgeler için kullanılacak olan loblar arasındadır. Birbirleriyle sinir uçları(yollar) sayesinde bağlanarak, Ana bölgeyle birlikte Frontal lob ile diğer loblar arasında bir etkileşim söz konusu olacaktır.

Beynin her lobun benzersiz işlevleri vardır ve bu bakımdan ana merkez olan frontal lobdaki gibi diğer loblar da önemli bir bölgeye sahip olacaktır.

27. Planlama Yaklaşımı(Riva)

Planlama yaklaşımı benimsenirken, anket sonuçlarının getirdiği sonuçlar doğrultusunda aynı zamanda fikir projesinin, üst ölçek konseptin getirdiği ilkelerle birlikte çalışma alanı yansımıştır. Burada; üst ölçek planlama yaklaşımında beyin sistemlerini ele alırken bunlar; neocortex, limbik, beyin sapı olmak üzere ayrılmıştır. Çalışma alanındaki etkileşimler incelenerek beyin sistemlerinden yola çıkılmıştır.

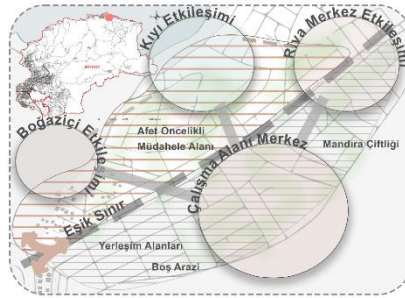
Beyin bölgeleri, psikodirenç hareketlerinin gerçekleşmesi için çalışma alanında bir yönlendirici olarak kullanılmıştır.

28. Çalışma Alanı

Çalışma alanı belirlenirken, konsept doğrultusunda yapılan analiz ve normalizasyon işlemi sonucunda elde edilen haritalama işleminde, dirençlilik haritası elde edilmiştir. Bu dirençlilik haritası 0-1 arası değerler ile yüksekten düşüğe dirençli bölgeleri çıkartmaya yardımcı olmuştur.

Geçici barınma alanları için en temel etken en dirençli alanın seçilmesidir. Alanda 0 ' a yaklaşan en dirençli bölgeler belirlenerek geçici barınma alanları çıkmıştır.

Ana Geçici Barınma bölgesini 0'a en yakın bölge olarak seçerken, alt Geçici Barınma bölgelerini 0'dan uzaklaşma durumuyla ele alındı. Bu durumda 1' e yaklaştıkça risk artar sonucu elde edilmiştir.

Şekil 24: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

Bu kapsamda da Ana geçici barınma bölgesi Riva'nın Güney bölgesi olan, Galera Koyu'na yakın bölge olarak belirlenmiştir.

Planlama yaklaşımı evresinde 60 kişiyle yapılan anketlerde, ankete katılan kişilere, afet anında ve sonrasında kentinizden ayrılmanız sonucunda geçici barınma alanlarını nasıl bir yerde tercih edersiniz sorusu yöneltildi ve sorunun cevabı çoğunlukla aynıydı.

Çoğunluğun cevabı, kent merkezine de yakın olmak ister, doğayla iç içe sakin ve dayanıklı bir yerde canlı konumu olan bir yerde yaşamak istediklerini belirttiler.

Aynı zamanda çoğunlukta olmayan Kısımın bazıları sadece kent merkezinde, şu anki yaşadıkları yerle bire bir aynı yerde yaşamak istediklerini bazıları ise, sadece doğayla iç içe sakin bir yerde yaşamak istediklerini belirttiler.

29. Nörodirenç Yaklaşım

Çevresel analizleri beynin kısımları olarak ele almalıyız.

Merkez etkileşimini beynin limbik sistemi olarak ele alırsak, merkezle iletişimin olması bu alanı, canlı tutmasına yardımcı olacağını gösterir.

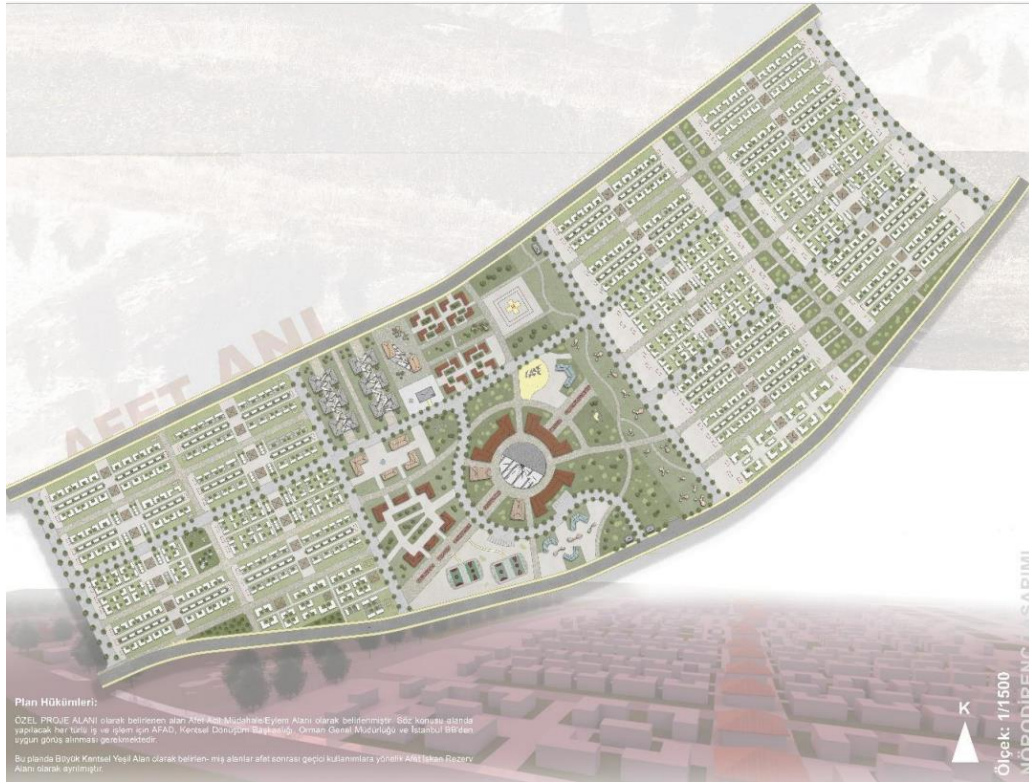
Şekil 25: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

Yerleşim alanlarıyla olan etkileşimi neocortex bölümü olarak ele alırsak, komşuluk ilişkilerini, düşünmeyi kendini iyileştirme süreçlerini, tedavi noktası olarak göstermiş olur.

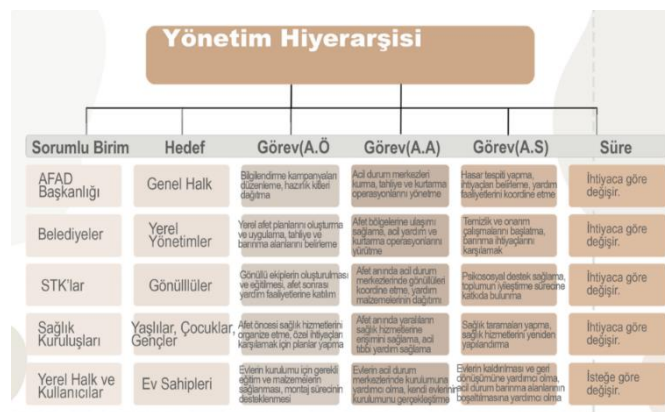
Kıyı ile olan etkileşim, beyin sapı olarak değerlendirilir. Temel fonksiyonları kontrol eder, estetiği, canlılığı, yaşam kalitesini artırıcı roller oynar

Bağlantılar çalışma alanının kararlarının verilmesinde önemli rol oynar. Bu kapsamda çevresel analizler elde edilen sonuçlar planlama yaklaşımına yansır.

30. TASARIM(1/1000)

Şekil 27: 1000 TASARIM

Şekil 27: Araştırmalar Kapsamında Öğrenciler Tarafından Hazırlanılmıştır.

KAYNAKÇA

- Yüksel, K. U., & KARAÇOR, E. Afet Riskleri ile İlgili Kentsel Dayanıklılık Çalışmalarının Yöntemsel Olarak İncelenmesi. İDEALKENT, 12(34), 1531-1558.
- OKUMUŞ, S., & Rümeyya, İ. M. A. L. (2022). KENTSEL DAYANIKLILIK: PLANLAMA VE TASARIM BOYUTUNDA STRATEJİLER. Peyzaj Araştırmaları ve Uygulamaları Dergisi, 4(1), 12-19.
- Zeng, X., Yu, Y., Yang, S., Lv, Y., & Sarker, M. N. I. (2022). Urban resilience for urban sustainability: Concepts, dimensions, and perspectives. Sustainability, 14(5), 2481.
- YAMAN, D. F. DÜNYA'DA ve ÜLKEMİZ'DE AFET & ACİL DURUM YÖNETİMİ ve GÜNCEL YAKLAŞIMLAR.
- Levi, E. A., & Tunca, U. D. (2023). Afetlerin Tarihi Kentlere Etkisinin Koruma Bağlamında Değerlendirilmesi: İzmir Örneği. Türkiye Kentsel Morfoloji Ağı, 268-281.
- Bilgehan, M. (2023). KENTSEL DÖNÜŞÜMDE AFETLERE DİRENÇLİ YAPILAR. Çevre Şehir ve İklim Dergisi, 2(4), 282-301.
- Özkan, B., & Kutun, F. Ç. (2021). Afet psikolojisi. Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 8(3), 249-256.
- Sağ, F. (2016). Doğal ve beşeri afetlerin insan psikolojisi üzerine etkileri (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Uzunçubuk, L. (2005). Yerleşim yerlerinde afet ve risk yönetimi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri, Doktora Tezi, Ankara.
- KONUCCU, B. E. (2020). Akut şok ve kronik stresler karşısında kentsel dayanıklılık & sürdürülebilir dayanıklılık yaklaşımı. Resilience, 4(2), 323-345.
- Doğan, H. H. (2022). Türkiye'de afet olaylarına kalkınma planlarının yaklaşımı. İdealkent, 13(37), 1873-1912.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Planlama Müdürlüğü
- Yaysis, Bimtaş, İRAP
- ERDİK, D. M. (2011). İSTANBUL DEPREM ERKEN UYARI ve ACİL MÜDAHALE SİSTEMİ. 19 Kasım 2011 Cumartesi, 47. Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü
- Uyar, H. E., & Evrim, T. Ö. R. E. (2023). Deprem sonrası ilk durak: İstanbul'da toplanma alanlarına dair bir inceleme. Afet ve Risk Dergisi, 6(1), 206-222.
- ŞAHİN, V. (2013). NÜFUS COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR DEĞERLENDİRME: BEYKOZ'DA NÜFUS ARTIŞININ SEYRİ VE MEKÂNSAL DAĞILIŞI. Marmara Coğrafya Dergisi, (28), 319-330.
- Akkoç, Y. S. (2018). Kentsel Dönüşüm Projelerinin Kent Kimliğine Etkileri. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 27(1), 23-51.
- Park S, Kim S, Kim GU, Noh D. Effects of social support on mental health outcomes in disasters: A cross-sectional study. Nurs Health Sci. 2021 Jun;23(2):456-465. doi: 10.1111/nhs.12830. Epub 2021 Mar 31. PMID: 33733557.
- Bilgehan, M. (2023). KENTSEL DÖNÜŞÜMDE AFETLERE DİRENÇLİ YAPILAR. Çevre Şehir Ve İklim Dergisi, 2(4), 282-301.
- Can, İ. Ö., Uyamker, Z. D., Ulaş, H., Karabağ, G., Cimilli, C., & Salaçin, S. (2013). Travma Mağdurlarında Ruhsal Travma Bulguları. Nöropsikiyatri Arşivi, 50(3), 230-236.
- Hugelius, K., Becker, J., & Adolfsson, A. (2020). Five challenges when managing mass casualty or disaster situations: a review study. International Journal of Environmental Research And Public Health, 17(9), 3068.
- Makwana N. Disaster and its impact on mental health: A narrative review. J Family Med Prim Care. 2019 Oct 31;8(10):3090-3095
- Kararımak, Ö. (2014). Felaketlerden Sonra Çocuk. Okul Psikolojik Danışmanı e-bülteni., 3, 2-7.
- Charlotte Reznick Ph.D., Kasım 2, 2009 - The Healing Power of Children's Art
- Stoneham, B., & Smith, D. (2015). The house and the home: The balance of architecture and psychology within the residential home. Researchgate. Net, October, 0-28.